

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ MUDr. M. K., bývajúcej v S. a 2/ MUDr. M. K., bývajúceho v S., proti žalovaným 1/ MVDr. M. K., bývajúcej v S. a 2/ MVDr. Š. K., bývajúceho v S., **o zaplatenie 1 128,59 EUR (34 000,-- Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde v Spišskej Novej Vsi pod sp.zn. 3 C 449/2001, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 7. decembra 2006 sp.zn. 1 Co 117/2006 a rozsudku Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi z 26. januára 2006 č.k. 3 C 449/2001-69 rozhodol

t a k t o :

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 7. decembra 2006 sp.zn. 1 Co 117/2006 a rozsudok Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi z 26. januára 2006 č.k. 3 C 449/2001-69 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súde v Spišskej Novej Vsi na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd v Spišskej Novej Vsi rozsudkom z 26. januára 2006 č.k. 3 C 449/2001-69 zastavil konanie o zaplatenie 34 000,-- Sk a zaviazal žalovaných 1/, 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/, 2/ úroky z omeškania vo výške 17,6 % od 11. apríla 2001 diferencovane, po zohľadnení mesačného plnenia, t.j. zo zostatku dlhu v tom-ktorom mesiaci. Zároveň žalovaných 1/, 2/ zaviazal zaplatiť žalobcom 1/, 2/ trovy konania 2 050,-- Sk. Takto rozhodol, keď mal za preukázané, že ku dňu podania žaloby, t.j. k 7. máju 2001 bol dlh z pôžičky 41 000,-- Sk, ktorý však žalovaní 1/, 2/ v priebehu konania splatili. Dlh celkove vo výške 50 000,-- Sk žalovaná 1/ ešte 21. júla 2000 písomne uznala čo do dôvodu aj výšky, pričom sa zaviala splácať ho v pravidelných mesačných splátkach po 1 000,-- Sk mesačne vždy do 10-teho dňa v mesiaci počnúc mesiacom august 2000 až do úplného vyrovnania pod stratou výhody splátok. Keďže pôžičku si u žalobcov 1/, 2/ vzala za trvania manželstva so žalovaným 2/, vznikol tým spoločný dlh manželov. Od augusta 2000 do marca 2001 bol

dlh splácaný v súlade s uznaním dlhu a dohodou o splácaní, ale so splátkou splatnou k 10. aprílu 2001 sa žalovaná 1/ dostala do omeškania, a preto aj keď neskôr dlh žalovaní 1/, 2/ splácali, mal prvostupňový súd za to, že dňom 10. apríla 2001 sa dostali do omeškania s celým dlhom. Okrem istiny (ktorú postupne splatili a ohľadne ktorej bola žaloba vzatá späť) sú preto povinní žalobcom 1/, 2/ zaplatiť ešte úrok z omeškania, ktorý bol vzhľadom na postupné splácanie dlhu súdom prvého stupňa vypočítaný diferencovane, vždy z dlžnej sumy k jednotlivým mesiacom.

Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo 7. decembra 2006 sp.zn. 1 Co 117/2006 na odvolanie žalovaných 1/, 2/ rozsudok okresného súdu v napadnutej časti o povinnosti žalovaných 1/, 2/ zaplatiť žalobcom úroky z omeškania a o trovách konania potvrdil, keď sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa. Mal za to, že súd prvého stupňa vzhľadom na postupné znižovanie dlhu správne určil diferencovane podľa výšky dlhu k jednotlivým dátumom. Žalovaných 1/, 2/ zaviazal zaplatiť žalobcom trovy odvolacieho konania 236,-- Sk podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu na základe podnetu žalovaných 1/, 2/ podal včas mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu a tiež súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Spišská Nová Ves na ďalšie konanie. Zastával názor, že úroky z omeškania mali byť v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka vypočítané od 11. apríla 2001 (dátum omeškania) do 9. júla 2003 (dátum splnenia dlhu) s ročnou diskontnou sadzbou 17,6 % z dlžnej istiny 41 000,-- Sk, čo predstavuje výšku úrokov 16 227,-- Sk. Spôsob, akým súdy určili výpočet úrokov z omeškania nemá oporu v zákone a vo veľkej miere znevýhodňuje žalovaných 1/, 2/, ak takto vypočítané úroky z omeškania dosahujú sumu cez 70 000,-- Sk. Súdy riadne nezdôvodnili svoj postup pri výpočte úrokov, preto rozsudky v tejto časti sú nepreskúmateľné. Podľa názoru dovolateľa rozsudky oboch súdov v napadnutom výroku vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci. Rozhodnutiami súdov bol teda porušený zákon, a keďže nápravu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, je daná opodstatnenosť ním podaného mimoriadneho dovolania (§ 243e ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm.c/ O.s.p.).

Žalobcovia 1/, 2/ navrhli mimoriadne dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

Žalovaní 1/, 2/ sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky za splnenia podmienok požadovaných ustanovením § 243e O.s.p., preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Podľa § 565 Občianskeho zákonníka ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že ak bolo v súdnom rozhodnutí alebo v dohode účastníkov určené, že pri nesplnení niektorej splátky nastane splatnosť celej pohľadávky (prípadne zvyšku nezaplatenej pohľadávky) veriteľovi vzniká právo uplatňovať voči dlžníkovi celú pohľadávku (resp. jej nezaplatený zvyšok) v prípade, keď dlžník nedodrжал dohodu o včasnom plnení dohodnutých splátok alebo súdne rozhodnutie o povolení splátok. Ak pri nezaplatení niektorej splátky veriteľ nevyužije svoje právo a neoznami dlžníkovi, alebo neuplatní na súde najneskôr do splatnosti najbližšej splátky, že trvá na zaplatení celej pohľadávky, a medzi tým dlžník zaplatí ďalšiu splátku riadne a včas, veriteľ po zaplatení ďalšej splátky už svoje právo nemôže využiť. Môže vymáhať len nezaplatenú splátku.

Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak ide o meškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

K omeškaniu dlžníka v zmysle vyššie citovaného ustanovenia dôjde vtedy, ak dlžník svoj dlh nesplní riadne (t.j. v dohodnutom množstve, kvalite, rozsahu a na dohodnutom mieste) a ak dlh veriteľovi alebo osobe oprávnenej dlh prevziať nesplní včas (t.j. v dohodnutom čase). V dôsledku omeškania dlžníka dochádza zo zákona k zmene obsahu právneho vzťahu bez ohľadu na to, či dlžník omeškanie zaviniť alebo nie. Nie je rozhodujúce ani to, či dlžník nie je schopný dlh splniť.

V posudzovanej veci z obsahu spisu je zrejmé, že žalovaní 1/, 2/ sa s platením dlhu (zmluva o pôžičke z 9. júna 2000) dostali do omeškania, keď splátku splatnú k 10. aprílu 2001 nezaplatili včas. Žalobcovia 1/, 2/ svoje právo na zaplatenie zvyšku nezaplatenej pohľadávky v súlade s § 565 Občianskeho zákonníka uplatnili na súde 7. mája 2001, t.j. do splatnosti najbližšej splátky (10. mája 2001). Tiež nebolo sporné, že žalovaní 1/, 2/ v splácaní dlhu pokračovali v pôvodne dohodnutých mesačných splátkach po 1 000,-- Sk až do úplného vyrovnania dlhu, t.j. do 9. júla 2003. Obidva prejednávajúce sudy z týchto zistených skutočností pri svojom rozhodovaní aj vychádzali a správne uzavreli, že žalovaní 1/, 2/ sa nezaplatením dohodnutej splátky (1 000,-- Sk) 10. apríla 2001 dostali s plnením dlhu (jeho zvyšku) do omeškania od 11. apríla 2001.

Za správny však nemožno považovať postup súdov pri výpočte úrokov z omeškania. Zaplatením každej mesačnej splátky došlo totiž k zmene základu, ktorý bol rozhodujúci pre výpočet úrokov z omeškania. Výška dlhu sa každou splátkou znížila, a preto úroky bolo možné priznať vždy odo dňa zaplatenia tej-ktorej splátky dlhu žalobcom 1/, 2/. Preto pokiaľ okresný súd bez ohľadu na uvedené priznal úroky z omeškania vždy od 11. apríla 2001 (každomesačne až do úplného zaplatenia dlhu) a krajský súd toto rozhodnutie potvrdil, je opodstatnený názor generálneho prokurátora, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm.c/ O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudky oboch súdov nižších stupňov zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách prvostupňového a dovolacieho konania (§ 243i ods. 2 O.s.p. a § 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. februára 2009

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová